

Les mer om middelaldermat

- Ambrose, K. 2006: "A Medieval Food List from the Monastery of Cluny", *Gastronomica* Vol. 6 (1), 14-20, University of California Press.
- Bagge, S. 1973: *Norske middelalderdokumenter*, Universitetsforlaget, Bergen
- Bahr Bugge, A. 2019: *Fattigmenn, tilslørte bondepiker og rike riddere. Mat og spisevaner i Norge fra 1500-tallet til vår tid*, Cappelen Damm Akademisk, Oslo
- Barrett, J. H og Orton, D. C. 2020: *COD AND HERRING the archaeology and history of medieval sea fishing*, Oxbow Books, Oxford
- Barton, K.J., 1968. 'Some examples of medieval glazed earthenware in Sweden', *Antikvarisk Arkiv*, 33, Kungl. Vitterhets historie och antikvitets akademien, Stockholm
- Bator, M og Sylwanowicz, M. 2017: "Measures in medieval English recipes –Culinary vs. medical", *Studia Anglica Posnaniensia* 52(1), 21-52, University of Social Sciences, Warsaw
- Baug, I. 2015: "Stones for Bread. Regional Differences and Changes in Scandinavian Food Traditions Related to the Use of Quernstones, Bakestones and Soapstone Vessels c. AD 800–1500", *UBAS* 8, Universitetet i Bergen, Bergen.
- Beijersbergen, L. M.T. 2016: Heaps of fascinating fragments: reconstructing a medieval reindeer population based on bone middens from the Hardangervidda high mountain plateau, Norway, *Acta Zoologica* (Stockholm) 98: 340–361
- Benedict of Nursia 1931: *The Rule of St. Benedict*. Translated into English,, preface by W.K.Lowther Clarke. The Online Library of Liberty, Liberty Fund Inc. (oll. Libertyfound.org/titles/benedict-the-rule-of-st-benedict). Harvested 27.01.21
- Berg, T. Reinertsen 2021: *Til verdens ende. Krydderets verdenshistorie*, Forlaget Press, Oslo
- Bjørge, B. G. 2002: *Mattradisjonar i Valdres*, Valdres Folkemuseum
- Bjørnstad, Å. 2021: *Kornboka. Brødet og ølets historie*, Dreyers forlag, Oslo
- Black, M. 1992: *The Medieval Cookbook*, The British Museum
- Bringeus, N-A. 1974: «Den rike mannens måltid», i *Kulturens årsbok*
- Demińska, M. 1985: Diet: A comparison of food consumption between some eastern and western monasteries in the 4th-12th century. *Byzantion* Vol. 55, No. 2 (1985), pp. 431-462, Peeters Publishers.
- Diplomatarium Norvegicum*: https://www.dokpro.uio.no/dipl_norv/diplom_felt.html
- Egan, G. 1198: *The Medieval Household Daily Living c. 1150-c.1450*, Medieval Finds from Excavations in London 6, Boydell Press, London
- Elwfendahl, M. 1999 *Från skärva till kär. Ett bidrag till vardagslivets historia i Uppsala*. Lund studies in medieval archaeology 22. Almqvist & Wiksell International, Stockholm.
- Fidjestøl, B. 1984 *Sagalitteraturen bind 4. Soga om Volsungane. Soga om Gange-Rolv*, Det norske samlaget.

- Francia, S. 2011 The spice of life? The multiple uses of cumin in medieval England. *The Local Historian*, August 2011:203-214.
- Fægri, K. 1987: Klostersvesenets bidrag til Norges flora og vegetasjon. *Årbok for foreningen til norske fortidsminnesmerkers bevaring*, årg. 141, 205-238
- Garnier, N. og Vedeler, M. 2021: *Revealing Medieval culinary practices in Norway: A first metabolomic-based approach*, Journal of Archaeological Science: Reports
- Gaimster, D. 1997: *German stoneware 1200-1900, Archaeology and Cultural History*, British Museum Press, London
- Genz, R. G. 1998: *Hildegard av Bingens urtehage. Hildegards bruk av legende planter og ville vekster i middelalderens tradisjon*, Pax Forlag, Oslo
- Grieg, S. 1933. Middelalderske byfund fra Bergen og Oslo, Det norske videnskapsakademi, A.W. Brøggers boktrykkeri A/S, Oslo
- Grewe, R og C. B. Hieatt 2001 *Libellus de arte cquinaria: An Early Northern Cookery Book*. Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, Tempe.
- Goody, J. 1982: *Cooking, Cuisine and Class*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Griffin, K. 1988 *Plant Remains*. I De arkeologiske utgravningene i Gamlebyen, Oslo, 5. "Mindets tomt"- "Søndre Felt". Animal bones, moss, plant, insect and parasite remains, P. Molaug og E. Schia (red), s. 15-108. Alvheim og Eide akademisk forlag, Øvre Ervik.
- Griffin, K. 1979 *Plant remains from «Oslogate 7»*. I De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen, Oslo, 2. Feltene «Oslogate 3 og 7». Bebyggelsesrester og funngrupper, E. Schia (red.), 124-133, Alvheim og Eide akademisk forlag, Øvre Ervik
- Grøn, F. 1927: *Om kostholdet i Norge indtil aar 1500*, Det Norske Videnskabs-Akademi, Oslo
- Grønnesby, G. 2017. "Hot rocks! Beer brewing on Viking and medieval age farms in Trøndelag". I Iversen, F og Petersson, H. (red) *The Agrarian Life of the North 2000 BC–AD 1000: Studies in Rural Settlement and Farming in Norway*, Cappelen Damm Akademisk, Oslo
- Gudheim, H. 2013. *Kinning, bresting og ysting I Valdres. Sett i norsk og internasjonal sammenheng*, Mat&Kultur, Ulness.
- Gunnes, E. 1986: *Klosterliv i vesten. Augustins regel – Benedikts regel*, Thorleif Dahls kulturbibliotek, Det norske akademi for sprog og litteratur/Aschehoug, Oslo.
- <https://www.nb.no/nbsok/nb/bfc3605ab4dc5085510948b15f26ed74?lang=no#0>
- Halvorsen, E. Fjeld og Rindal, M. 2008. *De eldste østlandske kristenrettene*, Norrøne tekster nr. 7, Riksarkivet, Oslo
- Hauberg, P. 1935 *Henrik Harpestræng Liber Herbarum*, Bogtrykkeriet Hafnia (Carl Kretzschmer), København.
- Heimdal, J. 2018. Brewing an Ethnic Identity: Local and Foreign Beer Brewing Traditions in 15th- to 17th-Century Sweden – an Example from Nya Lödöse. I Naum, M og Ekengren, F.

(red) Facing otherness in early modern Sweden. Travel, migration and material transformations 1500-1800, The Boydell Press, Woodbridge, 61-86

Helle, K. 1982 *Bergen bys historie 1. Kongesete og kjøpstad. Fra opphavet til 1536*. Universitetsforlaget, Bergen.

Heron, C; Nilsen, G; Stern, B; Craig, O; Nordby, C. 2010 Application of lipid biomarker analysis to evaluate the function of 'slab-lined pits' in Arctic Norway, *Journal of Archaeological Science* 37, 2188-2197.

Hieatt, C. B og Sharon Butler, S. 1985: *Curye on Inglysch*. Five MS collections of fourteenth-/fifteenth-century recipes, Oxford University Press

Hieatt, C. 2013: *The Culinary recipes of medieval England. AN epitome of recipes from extant medieval English culinary manuscripts*. Comiled and translated, Prospect Books, Devon

Hjelle, K. L. 2007: "Foreign trade and local production. Plant remains from medieval times in Norway", i *Food traditions in Northern Europe*, PNM, København

Hufthammer, A. K. 2000 Kosthold hos overklassen og hos vanlige husholdninger i middelalderen. En sammenligning mellom animalosteologisk materiale fra Trondheim og Oslo. I *Osteologisk materiale som historisk kilde*, A. Dybdal (red.), s. 163-187. Senter for middelalderstudier Skrifter nr. 11, Bergen.

Hufthammer, A. K. 2003 Med kjøtt og fisk på menyen. I *Middelaldergården i Trøndelag. Foredrag fra to seminarer*, O. Skevik (red.), s. 182-196, Verdal.

Hufthammer, A. K. 2016 «Fish Trade in Norway ad 800–1400: Zooarchaeological Evidence», i Barrett, J og Orton, D. C. (red) *Cod and Herring. the archaeology and history of medieval sea fishing*, Oxbow Books, Oxford.

Indrelid, S. 2015 Medieval reindeer trapping at the Hardangervidda mountain plateau. I *Exploitation of outfield resources –Joint Research at the University Museums of Norway*, Indrelid, S; Hjelle, K. L og K. Stene (red.), s. 29-36. Universitetsmuseet i Bergen Skrifter nr. 32, Bergen.

Iversen, F. 2013 The name of the game. The role of hunting on royal land in Norway during the Middle Ages. I *Hunting in northern Europe until 1500 AD. Old traditions and regional developments, continental sources and continental influences*, O. Grimm and U. Schmölcke (red.), s. 465-484. Wachholtz Verlag, Neumünster.

James, M. K. 1971: *Studies in the Medieval Wine Trade*, Clarendon Press, Oxford

Jervis, B. 2012 Cuisine and Urban Identities in Medieval England: Objects, Foodstuffs and Urban Life in Thirteenth- and Fourteenth-Century Hampshire. *Archaeological Journal* 169:453-479.

Johnsen, A. O. 1977: *De norske cistercienserklostre 1146-1264 sett i europeisk sammenheng*, Universitetsforlaget, Oslo

Jónsson, G. 2018: Landnámabók - Annar hluti
https://heimskringla.no/wiki/Landn%C3%A1mab%C3%B3k_-_Annar_hluti

Juul, G. M. 2016: *Danmarks ældste kokebog 1616. En gastronomisk tidsrejse*, Koustrup & Co, Hillerød

Keyser, P.A. Munch : *Norges Gamle Love indtil 1387*, bind 1. III. s.301-336. Elektronisk dokument. Tilgjengelig fra:

http://heimskringla.no/wiki/Den_%C3%A6ldre_Bylov_eller_Bjark%C3%B6ret

Kristensen, M. 1908-1920 *Harpestræng. Gamle danske urtebøger, stenbøger og kokebøger*, Universitets-jubilæets danske samfund, København.

Lauriou, B. 1985 Spices in the medieval diet: A new approach, *Food and Foodways* 1,43-76.

Leah, M. 1994: *The Late Saxon and Medieval Pottery Industry of Grimston, Norfolk: Excavations 1962-92*, East Anglian Archaeology Report No. 64, Field Archaeology Division, Norfolk Museums Service, Kent.

Leroya, F; Geyzenb,A; Janssens,M; De Vuyst, L; Scholliersb, P. 2013 Meat fermentation at the crossroads of innovation and tradition: A historical outlook, *Trends in Food Science & Technology* 31,130-137.

Lie, R. W. 1979 Osteologisk material fra Oslogate 7. I *De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen, Oslo 2. Feltene «Oslogate 3 og 7». Bebyggelsesrester og funngrupper*, E. Schia (red.), s. 108-123, Alvheim og Eide akademisk forlag, Øvre Ervik.

Lie, R. W. 1988 Animal bones. I *De arkeologiske utgravningene i Gamlebyen, Oslo, 5. «Mindets tomt» - «Søndre felt» Animal bones, moss, plant, insect and parasite remains*, E. Schia (red.), s. 153-196, Alvheim og Eide akademisk forlag, Øvre Ervik.

Lie, R. W1991. Dyrebein fra Oslogt. 4 og Kanslergt. 10. I *De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen, Oslo 10, Grøftegravinger*, s. 75-83, Alvheim og Eide akademisk forlag, Øvre Ervik.

Magnus, O. 2010 (1555): *Historia om de nordiska folken*, Gidlunds förlag, Vilnius

Marini, D.S. Young, E. Allison,L. Allott og J. Carrott 2019: FOLLOBANEN BISPEGETA A2 AND F07, OSLO NORWAY *Plant macrofossils, Insects and Parasite Eggs Analyses Report*. N.A.F.. QUEST, School of Archaeology, Geography and Environmental Science, Whiteknights, University of Reading

Mikkelsen, E. 1994 *Fangstprodukter i vikingtidens og middelalderens økonomi. Organiseringen av massefangst av villrein i Dovre*. Universitetets Oldsaksamlings Skrifter Ny rekke nr. 18. Universitetets Oldsaksamling, Oslo.

Miranda, F. 2015 Die Saga der portugiesischen Feigen. Der Handel mit dem Nord- und Ostseeraum im Mittelalter. *Hansische Geschichtsblätter. Herausgegeben vom Hansischen Gesichtsverein* 133. Jahrgang 2015, s. 77-99. Porta Alba Verlag, Trier.

Molaug, P. 1975 *Middelalderkeramikk fra Oslo: En kilde til kunnskap om handelsforbindelser? Et forsøk på beskrivelse og gruppering av keramikken fra utgravningene på Mindets tomt 1970-1972 med sikte på bestemmelse av proveniens og datering*. Upublisert magistergradsavhandling i arkeologi. Universitetet i Oslo, Oslo.

- Molaug, p. 2002 Oslo havn i middelalderen. *NIKU publikasjoner* nr. 122, Oslo
- Molaug, P. 2007 Tuft 3. I *Vesle Hjerkin – Kongens gard og sælehus*, Weber, B. (red), s.24-39, Norske Oldfunn XXI, Universitetets kulturhistoriske museer, Oslo.
- Molaug, P. 2008 Oslo blir en by. -fra 1000-1200. I H. Andersson, G. Hansen og I. Øye (red) *De første 200 årene. Nytt blikk på 27 skandinaviske middelalderbyer*. UBAS Nordisk nr. 5, Bergen.
- Mortensson-Egnund, I og Eggen, E. 2017 (oversettere) *Edda. Edda-kvede ; Snorre-Edda*, Det norske samlaget, Oslo
- Nasrallah, N. 2007: *Annals of the Caliphs`Kitchens. Ibn Sayyār al-Warrāq`s Tenth-Century Baghdadi Cookbook*, Brill, Leiden/Boston.
- Naumann, E. 2020: Food, Everyday Practice and The Self in Medieval Oslo. A study of identities based on dietary reconstructions from human remains. I Eriksen, S., Bandlien, B., Holmqvist, K. (red.), *Approaches to the medieval Self*. De Gruyter.
- Nedkvitne, A. 1975 *Handelssjøfarten mellom Norge og England i høymiddelalderen*. Upublisert hovedoppgave i historie. Universitetet i Bergen, Bergen.
- Nedkvitne, A. 2014 *The German Hansa and Bergen 1100-1600. Quellen und Darstellungen zur hansischen Geschichte*. Neue Folge 70. Böhlau, Köln.
- Nedkvitne, A. og P. Norseng, 2000 *Middelalderbyen ved Bjørvika. Oslo 1000-1536*. Cappelen, Oslo.
- Nordeide, S. W. 2003 *Erkebispegården i Trondheim. Beste tomte i by`n*. Upublisert doktorgradsavhandling. Universitetet i Oslo, Oslo. NIKU, Norsk institutt for kulturminneforskning
- Nordeide, S. W. og J. R. McDonald 2013 Canonical Observance in Norway in the Middle Ages: The Observance of Dietary Regulations. I *Medieval Christianity in the North: New studies*, K. Salonen, K. V. Jensen, T. Jørgensen (red.), s. 41-66. Acta Scandinavica. Aberdeen Studies in the Scandinavian world. Brepols, Aberdeen.
- Norges gamle Love indtil 1387:*
https://heimskringla.no/wiki/Norges_gamle_Love_indtil_1387
- Norgeshistorie.no*. «Hamarkrøniken: Hamar by». Hentet 29. jun. 2022 fra
<https://www.norgeshistorie.no/kilder/kirkestat/K1112-Hamarkr%C3%B8niken-Hamar-by.html>.
- Norseng, P. G. 2015 Middelalderbyen Oslo og fiskeressursene i indre Oslofjord. I *En aktivist for Middelalderbyen Oslo. Festskrift til Petter Molaug i anledning hans 70-årsdag 19. desember 2014*, L-M. Bye-Johansen, E. L. Bauer; J. Brendalsmo og K. Paasche (red.), s. 189-242. Novus forlag, Oslo.
- Notaker, H. 1993: *Ganens makt*, Aschehoug, Oslo
- Notaker, H. 2022: Skriftlige kilder til matkultur i norsk middelalder. Mat i middelalderen, Kulturhistorisk museum. <https://www.khm.uio.no/blogg/mat/ressurser.html>

- Olafsen, Olaf. 1900a. *Havebrugets og Frugtavlens Udvikling i Hardanger. En historisk Fremstilling*. Kristiania: Udgivet af Havedyrkningens Venner.
- Ortved, E. 1927: *Cisterciordenen og dens klostre i Norden*, Schultz forlag, København.
- Orton, D. C ; Morris, J; Locker, A; Barrett, J. H. 2015 Fish for the city: meta-analysis of archaeological cod remains and the growth of London's northern trade, *Antiquity* 88 , 340, 516 – 530.
- Paasche, F. (oversetter) 1922: *Njaals saga*, Islandske ættesagaer utgitt efter tiltak av riksmåalsvernet, Aschehoug, Kristiania
- Pettersen, G. 2013: *Priser og verdiforhold i Norge ca. 1280-1500*, Riksarkivariens skriftserie 39, Oslo
- Phillips, R. 2016: *French Wine, A History*, University of California Press, Oakland
- Power, E. 2006 (1928): *Le Menagier de Paris/The Goodman of Paris. A treatise on moral and domestic economy by a citizen of Paris, c. 1393*, The Boydell Press
- Reed, I. 1994: “Late Medieval Ceramics in Norway”, *Medieval Ceramics* 18 (1994) 59—65.
- Regesta Norvegica*, Digitalarkivet:
https://www.dokpro.uio.no/dipl_norv/regesta_felt_2020.html
- Reiersen, M. 1999 *Mat i yngre jernalder og middelalder. Mattilberedning og måltid langs kysten av nordre Nordland og Troms*. Upublisert hovedfagsoppgave i arkeologi. Universitetet i Tromsø, Tromsø.
- Risnes, K. og Rivedal, H. 2011: *Gamlost, Skald., Leikanger*
- Rose, S. 2011: *The Wine Trade in Medieval Europe*, Bloomsbury, London
- Scully, T. 1988: *The Viandier of Taillevent*, Univ. of Ottawa Press, Canada
- Scully, T. 2000: *The Neapolitan Recipe Collection*, the University of Michigan Press, USA.
- Seidemann, J. 2005 *World Spice Plants. Economic Usage, Botany, Taxonomy*. Springer Verlag, Berlin.
- Skaar, R. A. 2014 *Matkultur i norsk middelalder – Drep meg konge, men ikke med graut!*. Upublisert masteroppgave i arkeologi. Universitetet i Oslo, Oslo.
- Stene, K. og V. Wangen 2017 The Uplands. The deepest forests and the highest of mountains – resource exploitation and landscape management in the Viking Age and early Middle Ages in southern Norway. I *Viking-Age Transformations. Trade, Craft and Resources in Western Scandinavia*, Z. T Glørstad og K. Loftsgarden (red.), s. 160-188, Routledge, London/New York.
- Sture, M. og Bauer, E. 2017: «Heilag graut, franske hagar og barn døypte i øl. – Skrift, arkeologi og botanikk som kjelder til matkultur i mellomalderen». *Primitive Tider* 2017 (19), 43-56.
- Svensson, H. og Kastman, K. 2005: *Äpplen i Sverige. 240 äppelsorter i text och bild*, Prisma, Stockholm

Sørheim, H. (1978) *Middelalderske ildsteder fra de arkeologiske undersøkelser i gamlebyen, Oslo 1970-76*, upublisert magistergradsavhandling. Oslo: Universitetet i Oslo

Taranger, A. (Oversetter) 1970: *Magnus Lagabøters landslov*, Universitetsforlaget

Tengesdal, S. S. 2010 *Å steike! En kontekstuell materialanalyse av steikeheller funnet i et bygårdskompleks i middelalderens Bergen*. Upublisert masteroppgave i arkeologi. Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap, Universitetet i Bergen, Bergen.

Irene Teixidor-Toneu, Kjesrud, K; Kool, A. 2020: “Sweetness Beyond Desserts: The Cultural, Symbolic, and Botanical History of Angelica (*Angelica archangelica*) in the Nordic Region”, *Journal of Ethnobiology* 40(3), 289–304

Throop, P. 1998 (Oversetter): *Hildegard Von Bingen`s Physica. The complete English Translation of Her Classic Work on Health and Healing*, Healing Arts Press, Rochester

Ukjente forfattere 2009 (1616): *Koge bog. Indeholdensis et hundrede fornødene stycker som ere om Brygning/Bagning/kogen/brende vijn oc Miød at berede/tc. Som tilforn icke paa vort Danske Sprock vdi Tryck er vdgaæn*, Wormianum, København

Vedeler, M. 2017: «Fra kokebøker til matrester i middelalderbyen», *Primitive Tider* 19, 61-77.

Vedeler, M og Naumann, E. 2022: “Matkultur i middelalderbyen Oslo», I Eriksen, S. G; Stige, M; Bauer, E. L; Hegdal, H. (red) *Det gamle Oslo 1000-1624*, Cappelen-Damm, Oslo.

Vigfusson G og Unger, C. R. (red) 1860-1868: Olafs saga hins helga, i *Flateyjarbok II*, <https://heimskringla.no/wiki/Flateyjarb%C3%B3k>

Viklund, K. 2007 Sweden and the Hanse – archaeobotanical aspects of changes in farming, gardening and dietary habits in medieval times in Sweden. I *Medieval food traditions in Northern Europe*, S. Karg (red.), s. 119-135. National Museum of Denmark, Copenhagen.

Weber, B. 1990: Tregjenstander. I *De arkeologiske utgravninger i gamlebyen, Oslo*. Bind 7. Alvheim og Eide, Øvre Ervik.

Weber, B. 1999: “Bakestones”. I *The Biggings, Papa Stour, Shetland; the history and archaeology of a royal Norwegian farm*. Society of Antiquaries of Scotland Monograph Series Number 15, B. E. Crawford and B. Ballin-Smith (red.), s. 134-139. Society of Antiquaries of Scotland/Det norske videnskaps-akademi, Edinburgh.

Weber, B. 2007: *Vesle Hjerkin -Kongens gård og sælehus*, Norske Oldfunn XXI, Universitetets kulturhistoriske museer, Oslo

Weisser-Aall, L. 1947: «Magiske tegn på norske trekar», *By og Bygd* Vol. 5, 117-144, Oslo

Woolgar, C. M. 2011: “Gifts of food in late medieval England”, *Journal of Medieval History*, 37(1), 6-18, Routledge.

Yoder, C. 2010: “Diet in medieval Denmark: a regional and temporal comparison”, *Journal of Archaeological Science*, 2224-2236, Elsevier.

Ædda-Kvæde 1928 *Norrøne Fornsongar*. Elektronisk dokument. Tilgjengelig fra: <http://heimskringla.no/wiki/Rigstula>

Ørjasæter, L. O. 2016. Øl-revolusjonen, *Kjemi* 3, 12-23.

Øye, I. 1998: *Middelalderbyens agrare trekk*. Bryggens Museum, Bergen.

Øye, I. 2009: Food and technology – Cooking utensils and food processing in medieval Norway. I Klápště, J. & Sommer, P. (red.) *Processing, Storage, Distribution of Food. Food in the Medieval Rural Environment*. Ruralia VIII. 7th-12th September 2009. (225-234). Lorca: Turnhout.